

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3116/2021
20.04.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Згерђа, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., власника бивше Угоститељске радње „ВВ“, чији је пуномоћник Бранислав Милутиновић, адвокат из ..., ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2423/21 од 18.06.2021. године, у седници одржаној 20.04.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2423/21 од 18.06.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ решења о трошковима поступка садржана у ставовима трећем, четвртном и петом изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2423/21 од 18.06.2021. године и обавезује тужилац да накнади туженом трошкове целог поступка у износу од 116.250,00 динара у року од 8 дана од дана пријема ове пресуде, под претњом принудног извршења.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 302/19 од 15.03.2021. године усвојен је тужбени захтев и утврђено да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог у његовој некадашњој Угоститељској радњи „ВВ“ РЦД ББ ПР из ... почев од 02.03.2012. до 01.11.2014. године (став први изреке) и обавезан тужени да обрачуна и уплати за туженог доприносе за пензијско и инвалидско осигурање на минималну основицу осигурања за исти период (став други изреке) и да накнади трошкове поступка тужиоцу у износу од 142.092,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате (став трећи изреке), док је ставом четвртим изреке одбијен захтев тужиоца за законску затезну камату на досуђени износ трошкова од пресуђења до извршности.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2423/21 од 18.06.2021. године, ставом првим изреке, укинута је наведена првостепена пресуда у ставу првом изреке и одбачена тужба као неблаговремена, а ставом другим изреке иста пресуда је преиначена у ставу другом изреке и одбијен захтев тужиоца да тужени за њега обрачуна и уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање на минималну

основицу осигурања за период од 02.03.2012. до 01.11.2014. године. Ставом трећим изреке другостепене пресуде преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде од 15.03.2021. године, тако што је одбијен захтев тужиоца да му тужени накнади трошкове поступка са законском затезном каматом од извршења до исплате а тужилац обавезан да исплати туженом износе од 243.500,00 динара на име трошкова првостепеног поступка (ставом четвртим изреке другостепене пресуде) и 38.000,00 динара на име трошкова другостепеног поступка (ставом петим изреке другостепене пресуде).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, с позивом на члан 403. став 2. тачка 2. у вези са чланом 441. Закона о парничном поступку.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13 - УС, 74/13 - УС, 55/14, 87/18, 18/20) Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП о којој ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, јер је другостепени суд правилно применио све одредбе тог закона и за своју одлуку дао правилне, јасне и довољне разлоге о свим битним чињеницама, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка из члана 407. став 1. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Првостепени суд је утврдио да је тужилац радио код туженог у локалу „ВВ“ од 02.03.2012. године до 01.11.2014. године, када је локал туженог затворен, да је током тог периода тужени пријавио постојање радног односа тужиоца у периодима од 18.06. до 17.09.2012. године, од 18.09. до 17.12.2012. године, као и од 01.07.2013. године на неодређено, али да ни за те периоде, а ни за периоде када је тужилац радио код туженог непријављен, тужени није уплатио законом прописане доприносе за тужиоца. За све то време тужиочева радна књижица била је код туженог и враћена му је тек месец дана по престанку рада локала. Решењем од 31.03.2014. године тужени је отказао уговор на неодређено време због смањеног обима посла, али је и поред тога тужилац наставио да ради код туженог до затварања локала 01.11.2014. године. Првостепени суд је пошао од одредаба члана 32. Закона о раду, којом је прописано да се уговор о раду закључује пре ступања запосленог на рад, у писменом облику (став 1), а ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду у складу са ставом 1. овог члана, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад (став 2). С обзиром на то да је фикцију постојања радног односа законодавац увео како би спречио злоупотребе на тржишту рада и елиминисао тзв. рад на црно (фактички рад) и да су послови које је тужилац фактички обављао код туженог (на радном месту конобара, са одређеним радним временом и договореном зарадом) имали све карактеристике радног односа, без обзира што није био закључен уговор о раду, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и утврдио постојање радног односа тужиоца код туженог у означеном периоду. Како је тужилац био у радном односу код туженог, тужени је требало за то време да уплаћује за тужиоца доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, за здравствено осигурање и за осигурање за случај незапослености (на минималну зарату, какав је захтев постављен), сходно чл. 2, 3. и 51. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС“, број

84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13, 108/13, 57/14, 68/14), па га је првостепени суд на то и обавезао.

Пошавши од околности да тужилац захтева утврђење радног односа у некадашњој угоститељској радњи туженог за период од 02.03.2012. до 01.11.2014. године и обавезивање туженог да плати за тужиоца доприносе који нису плаћени за све то време, па чак ни за периоде у којима је тужиочев радни однос био пријављен (од 18. јуна до 17. септембра, од 18. септембра до 17. децембра 2012. године и од 01.07.2013. године до отказа 31.03.2014. године) и да је тужилац и после отказа наставио да ради код туженог до 1.11.2014. године, када је локал туженог затворен и када је најкасније тужилац сазнао за повреде његових права из радног односа, а да је тужбу поднео 27.01.2015. године, другостепени суд је закључио да је пре подношења тужбе истекао рок од 60 дана за заштиту појединачних права радника из члана 195. Закона о раду (02.01.2015. године), те да је тужба неблаговремена, због чега је укинуо првостепену пресуду у ставу првом изреке и одбацио тужбу. С обзиром да је првостепена пресуда укинута а тужба одбачена, о тужбеном захтеву за утврђење постојања радног односа тужиоца код туженог у периоду од 02.03.2012. до 01.11.2014. године није мериторно одлучено, па је другостепени суд преиначио првостепену пресуду у ставу другом изреке и одбио тужбени захтев, закључивши да не постоји обавеза туженог да за тужиоца плати доприносе који се исплаћују у случају постојања радног односа.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално право када је одбацио као неблаговремену тужбу тужиоца у делу који се односи на утврђење постојања радног односа тужиоца и одбио тужиочев захтев да се наложи туженом уплата доприноса који се плаћају у вези са радним односом.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр.24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17-УС, 113/17, 95/18 - аутентично тумачење), одредбама члана 195. прописано је да запослени може да покрене спор пред надлежним судом против решења којим је повређено право запосленог или када запослени сазна за повреду права у року од 60 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права.

У конкретном случају, тужилац је престао са радом код туженог 01.11.2014. године и најкасније тада, а не онда кад му је накнадно враћена радна књижица, сазнао је за повреде права из радног односа, односно да тужени није пријавио да је тужилац у радном односу код њега, и да није плаћао доприносе, јер се и сам изјаснио да је за то сазнао знатно раније током рада код туженог. Упркос томе, тужилац је тужбу за заштиту својих права поднео тек 27.01.2015. године, по истеку рока законом прописаног за подношење тужбе, због чега ју је другостепени суд правилно одбацио, претходно укинувши првостепену пресуду у делу којим је утврђено да је тужилац био у сталном радном односу код туженог у периоду од 02.03.2012. до 01.11.2014. године.

Указивање на то да је другостепени суд у сваком случају морао да усвоји део тужбеног захтева којим се тражи уплата доприноса за период за који је тужилац несумњиво био пријављен на обавезно социјално осигурање (од 18.06. до 17.09. и од 18.09. до 17.12.2012. године и од 01.07.2013. до 31.03.2014. године) и да му за тај период доприноси нису плаћани, јер та чињеница произлази из извештаја ПИО Фонда и Пореске управе, не може се прихватити. О таквој обавези туженог одлучује се оценом изведених доказа и одлуком суда која се на основу тога доноси. Захтев за обавезивање туженог да уплати доприносе за тужиоца за време док је тужилац био код

њега у радном односу представља споредни захтев, и он такав прати главни захтев за утврђење постојања радног односа. Будући да је тужба за утврђење постојања радног односа одбачена као неблаговремена и да о главном захтеву није донета мериторна одлука, о споредном захтеву није било могуће донети другачију одлуку од оне коју је правилно донео другостепени суд, када је тај захтев одбио.

С обзиром на садржину постављеног тужбеног захтева, ревизијско указивање на то да решење о отказу од 31.03.2014. године тужиоцу никад није било уручено и да потпис на том решењу није тужиочев, те да је то решење ништаво није од утицаја. Неправилно је становиште изражено у ревизији да је тужба за утврђење постојања радног односа деклараторна и да се рок за подношење тужбе из члана 195. Закона о раду на њу не примењује, пошто се заштита повређеног права запосленог може постићи на различите начине, па и тужбом која је поднета, те је јасно да се законом прописани рок за подношење тужбе односи и на такву врсту правне заштите.

На основу изложеног, Врховни касациони суд је ревизију одбио као неосновану, применом члана 414. став 1. ЗПП.

Одлука о трошковима целог поступка из става другог изреке, донета је с обзиром на успех туженог у овом поступку, применом члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 1. и 154. ЗПП, с обзиром на садржину захтева за накнаду трошкова који је поставио тужени и на одредбу члана 163. став 2. ЗПП којом је прописано да је странка дужна да у захтеву определи врсту и износ трошкова за које тражи накнаду. Туженом је, с обзиром на његов успех у спору, досуђен износ од 116.250,00 динара, од чега: 6.000,00 динара на име одговора на тужбу и по 12.000,00 динара на име жалби од 21.11.2018. и 23.04.2021. године, као и по 7.500,00 динара на приступ на 10 одржаних и по 3.750,00 динара на приступ на 3 неодржана рочишта, све у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећом у време обрачуна. Будући да захтев за накнаду издатака на име судске таксе тужени није определио ни у погледу износа нити у погледу радњи које су у конкретном поступку подлегале таксирању, ти трошкови му нису признати.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић